

computerschaak

'May the devil fly away with the fine arts!' exclaimed... in my hearing, one of our most distinguished public men.

Thomas Carlyle

Ik aarzel een naam in te vullen in bovenstaand citaat, maar die van een willekeurige schaker zou het eerste gedeelte ervan completeren. Het valt niet mee dan ook het tweede deel recht te doen. Tegenover 25 duivels geplaatst, waarvan het merendeel als gevolg van transacties betreffende fel gekleurd drukwerk van Joh. Enschedé Mephisto heette, mocht Hans Ree (verwoed verzamelaar van polychromatisch papier) zijn schaaktalent demonstrenen.

Op de warme zomermiddag van 22 juli vond de door Jan Louwman georganiseerde simultaan van 25 computers plaats in de sporthal van Dieren. Vooraf werd gepolst wat de meningen over de uitslag waren. Nadat ik zelf 20-5 had voorspeld, bleek dat Ree het op 13-12 in zijn voordeel hield. Een enkeling voorzag een krappe overwinning voor de computers.

Een simultaan tegen computers is in vele opzichten aanzienlijk lastiger dan tegen een groep enthousiaste provincialen. In de eerste plaats is het gemiddelde niveau van de betere commerciële computers een stuk hoger dan dat van doorsnee schakers. Bovendien zijn computers niet onder de indruk van de speler die de simultaan geeft: noch een stevige Ree, noch een fragiele Polgar beroeren de schaakcapaciteit van computers. De simultaanspeler ziet zich dus geconfronteerd met 25 sterke 'schakers' waarbij "het schaaktalent niet in overeenstemming is met het li-

De duivel en de schone kunsten

■ DAP HARTMAN

chaam". (Hans Ree over Judit Polgar, NOS Journaal). Het feit dat computers geen blunders begaan zoals mensen dat doen, maakt het de simultaangever extra lastig, aangezien de gemiddelde lengte van een partij daardoor zal stijgen.

Zware strijd

Na ruim vijf uur spelen was eindelijk de laatste partij beëindigd. Het was een zware strijd geweest, voornamelijk veroorzaakt door de kracht van de computers en de tropische temperatuur. Vrijwel inerte operators hadden zich middels ventilatoren koelte verschafte, maar de man die twee kilometer moest wandelen, onderwijl meer dan duizend zetten producerend, had geen koelie met palmbiad. Een groepje computers dat samen een stekkerdoos deelde kreeg van Ree een time-out toen een passant hun gemeenschappelijke levensader uit de muur trok. De einduitslag was voor organisatie en schaker bevredigend: 15-10 in het voordeel van Ree. Het geeft aan dat een grootmeester nog steeds sterk genoeg is om een simultaan van computers te winnen, maar tevens laat het duidelijk zien dat computers niet onderschat mogen worden. Een gelijke uitslag in een simultaan tegen 25 provincialen zou een afgang zijn geweest.

Hoe goed Ree in sommige partijen ook heeft gedemonstreerd de computer de baas te zijn, in dit

soort gevallen wordt traditioneel getoond hoe goed de computer Ree heeft verslagen.

Daarom ter afsluiting een partij van Ree tegen de Mega Turbo. Compleet met dameoffers is dit een van de spectaculairste partijen van de simultaan. Tenslotte nog een aantekening over het succes van de Nederlandse programmeurs. Er speelden tien programma's mee van Ed Schröder en twee van Frans Morsch. Hun respectievelijke scores waren 6½ en 1.

Ree-Mega Turbo

1. d4 d5 2. g3 e6 2. Lg2 Pf6 4. Pf3 c6 5. 0-0 Ld6 6. b3 b6 7. c4 Lb7 8. Lb2 0-0 9. Pc3 Pbd7 10. Dc2 c5 11. cxd5 exd5 12. Tfd1 Te8 13. Tac1 Tc8 14. Db1 a6 15. e3 De7 16. Ph4 De6 17. Pf5 Lc7 18. Lh3 Kh8 19. Kg2 Dc6 20. g4 b5 21. g5 Pg8 22. Lg4 g6 23. Ph4 f5 24. Lf3 Dd6 25. Th1 De7 26. Kf1 Dxc5 27. Pg2 cxd4 28. h4 Dd8 29. Pxd5 Pe5 30. Pxc7 Pxf3 31. Pxe8.

31. ..., Le4 Dit kan wegens 32. Txc8 Lxb1 33. Txd8? Ld3 mat. Dat mat speelt ook later nog mee. 32. Lxd4 Dxd4 33. exd4 Txc1 34. Ke2 34. Dxc1 Ld3 mat. 34. ..., Txb1 35. Txb1 Pxd4 36. Ke3 Lxb1 37. Kxd4 Lxa2 38. b4 Le6 39. Pc7 Lc8 40. Pf4 Pf6 41. Pd3 Pd7 42. Kd5 Lb7 43. Kd6 Pf6 44. Ke6 Kg7 45. Pc5 Lc8 46. Ke7 Pe4 47. Kd8 Pxc5 48. bxc5 Lb7 49. Kd7 b4 en zwart won.

Schakend Nederland - september 1989

Dap Hartmann: De duivel en de schone kunsten